

efter i en efterfølgende betænkning undersøge, i hvilket omfang og hvorledes de foreslåede regler bør søges overført på andre, navnlig kommunale, ekspropriationer. I den foreliggende betænkningens 2. afsnit er redegjort for kommissionens betragtninger i så henseende, hvilke betragtninger ministeriet for offentlige arbejder har kunnet tiltræde.

Lovforslaget er enslydende med det af kommissionen udarbejdede udkast, idet forslaget på de enkelte punkter, hvorom der i kommissionen har været uenighed, følger kommissionens flertal. Dog er der foretaget enkelte ændringer, hovedsagelig af redaktionel og lovteknisk art.

I øvrigt skal man henvise til nedenstående, til de enkelte paragraffer knyttede bemærkninger.

Til § 1.

Lovforslaget tilsigter ikke at ændre det i dansk lovgivningspraksis hidtil bestående forhold, at selve *hjemmelen* til at iværksætte ekspropriation gives i særskilte love, og forslaget indeholder derfor ingen regler om, til hvilke formåls fyldestgørelse ekspropriation kan ske, jfr. paragraffens sidste led. Forslaget har derimod til formål at give regler for, *hvorledes* en i lovgivningen i øvrigt hjemlet ekspropriation skal føres ud i livet. Ved at gennemføre almindelige regler herom, undgår man, medmindre særlige forhold gør sig gældende, i hver enkelt ekspropriationshjemlende lov at skulle give regler for fremgangsmåden ved foretagelse af de i vedkommende lov materielt hjemlede ekspropriationer, hvilket er lovgivningsteknisk praktisk og reelt begrundet i hensynet til at undgå forskelle i disse procedureregler, for så vidt forskelle ikke er begrundet i, at der for de pågældende retsområder gør sig forskellige hensyn gældende. Da almindelige regler om fremgangsmåden for ekspropriationers gennemførelse ikke hidtil har været gældende, har der udviklet sig flere hovedsystemer, der på visse punkter afviger ret stærkt fra hinanden. Særligt afgørende i så henseende er, at projekterne og ekspropriationsindgrebene til visse ekspropriationsanlæg skal gøres til genstand for behandling af et af den ekspropriationsrekvirerende myndighed uafhængigt forvaltningsorgan. Dette er normalt tilfældet ved statsekspropriationer. En sådan behandling af projektet forekommer derimod som regel ikke, når en kommunalbestyrelse har fået tillagt ekspropriationsadgangen, men i disse tilfælde er der normalt adgang til gennem en anke af ekspropriationsbeslutningen til højere administrativ myndighed at opnå en efterfølgende prøvelse. Da en sagsbehandling for et særligt i dette øjemed oprettet for-

valtningsorgan betyder en indskrænkning i kompetencen for den myndighed, der har adgang til at iværksætte ekspropriationen, er spørgsmålet nøje sammenhængende med udstrækningen af det kommunale selvstyre. En pludselig og radikal ændring i den bestående retstilstand foreslås ikke på dette punkt og heller ikke på de øvrige punkter, hvor væsentlige og i divergerende hensyn motiverede forskelligheder har bestået. Nærværende lovforslags regler foreslås derfor i princippet kun at skulle gælde for ekspropriationer, der foretages til fordel for *staten eller koncessionerede selskaber*. Ekspropriationer til disse sidste er nemlig hidtil som hovedregel sket efter samme regler som statsekspropriationer, nemlig reglerne i forordning af 5. marts 1845 om grundafståelser til jernbaneanlæg. Da nærværende lov vil afløse denne forordning, er det i lovforslagets § 32, stk. 2, bestemt, at ekspropriationer, der hidtil er foretaget efter jernbaneforordningens regler, nu skal gennemføres efter reglerne i dette lovforslag. Ved udformningen af lovforslagets bestemmelser har man imidlertid haft en fremtidig videre anvendelse af disse for øje, idet en række af de principper og synspunkter, som lovforslagets bestemmelser er udtryk for, må anses for at have gyldighed for alle ekspropriationer. Det bør derfor i fremtiden påses, at man i den udstrækning, det skønnes praktisk, tilpasser reglerne på andre ekspropriationsområder til de regler, som nærværende forslag indeholder — alt dog forudsat, at særlige hensyn i det enkelte tilfælde ikke taler imod.

Søger staten eller et koncessioneret selskab som privat grundejer iværksat en ekspropriation med hjemmel i lovregler, som enhver privat grundejer kan gøre brug af på samme måde (f. eks. en række bestemmelser inden for landbolovgivningen), medfører lovforslagets regler ikke, at den pågældende ekspropriation skal ske efter reglerne i nærværende lovforslag, hvis der for det pågældende ekspropriationstilfælde er fastsat andre regler. Afgrænsningen af anvendelsesområdet i lovforslagets § 1 til ekspropriationer for staten og koncessionerede selskaber har henblik på de tilfælde, hvor der for staten som statsmyndighed eller for visse koncessionerede selskaber i kraft af disses specielle funktioner er indrømmet adgang til ekspropriation.

Lovforslagets bestemmelser foreslås dernæst kun bragt i anvendelse ved ekspropriation vedrørende *fast ejendom*, idet lovforslagets regler ikke vil være særligt anvendelige ved ekspropriation af løsøre. Ved ekspropriationer, der ikke vedrører fast ejendom, er de i nærværende lovforslag fastsatte regler om fremgangsmåden m. v. ikke umiddelbart gældende. Den lov, der giver hjemmel til de pågældende